ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಎನ್.*

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.22108318

ABSTRACT

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ತ್ವರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಕೋವಿಡ್-19ರ ಸಂಕಷ್ಟದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಂಗಮಂದಿರಗಳು ಮುಚ್ಚಿದಾಗ, ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯು ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮೈಸೂರು ರಂಗಾಯಣವು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ', 'ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ' ಮತ್ತು 'ಪರ್ವ' ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳಾಗಿವೆ. ನಟ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನಡುವಿನ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಜೀವಾಳವಾದರೂ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮವು ನಾಟಕಗಳ ಶಾಶ್ವತ ದಾಖಲೀಕರಣ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಿತಿಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಯುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅಂತ್ಯವಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಪೂರಕ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಗಳೆರಡರ ಸಮನ್ವಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲು ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

KEYWORDS: ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳ ದಾಖಲೀಕರಣ, ನೇರ ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಲೆ.

* **ಡಾ. ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಎನ್.,** ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಶ್ರೀ ಮಹಾವೀರ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಡಬಿದಿರೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಮಾನವನ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಮಾನವನು ತನ್ನ ಅನುಭವ, ಭಾವನೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸಂಘರ್ಷ, ಸಂತೋಷ, ದುಃಖ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕನ್ನು ವಿವಿಧ ಕಲಾಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಂಗಭೂಮಿ ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವಲ್ಲ; ಅದು ಸಮಾಜದ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ, ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ, ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜೀವಂತ ಕಲಾಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದರೆ ಅದು ನಟ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳ ನೇರ ಸಂಬಂಧದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನಾಟಕವನ್ನು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಓದಬಹುದು; ಅದನ್ನು ಚಲನಚಿತ್ರವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು; ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕವೂ ವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ನೇರ ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಟ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಒಂದೇ ಕಾಲ–ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೇರ ಸಂವಹನವೇ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ.

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವೇಗವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ವಿಡಿಯೋ, ಆನ್‌ಲೈನ್ ವೇದಿಕೆಗಳು, ಸ್ಟ್ರೀಮಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳು, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ವರ್ಚುವಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮಾನವನ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಮಾಧ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮುಂದೆಯೂ ಹೊಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿವೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಿನಿಮಾ, ಧಾರಾವಾಹಿ, ವೆಬ್‌ಸೀರೀಸ್, ನಾಟಕ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೇರ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅಗತ್ಯವೇನು? ಯುವಜನರ ಗಮನವನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪರದೆಗಳು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ರಂಗಭೂಮಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸವಾಲೇ ಅಥವಾ ಹೊಸ ಅವಕಾಶವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ಸುದೀರ್ಘ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ವಚನ, ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಮಾಜದ ಬದುಕು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ, ನಗರೀಕರಣ, ಪ್ರಕೃತಿ, ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕಾವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ–ಪೌರಾಣಿಕ ಕೃತಿಗಳು ರಂಗರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಶಾಲ ಕಥನವನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸೀಮಿತ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳದೊಳಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸಿ, ಪಾತ್ರ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಅಭಿನಯ, ಬೆಳಕು,

ಸಂಗೀತ, ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮುಂದೆ ಜೀವಂತಗೊಳಿಸುವ ಪರಂಪರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದೆ.

ಆದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕ್ರಾಂತಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ 2020ರ ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಂಗಮಂದಿರಗಳು ಮುಚ್ಚಿದಾಗ, ರಂಗಭೂಮಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ತಲುಪಲು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿ, ಸರಣಿ ಅಥವಾ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ನಾಟಕದ ವೀಡಿಯೊ ಚಿತ್ರೀಕರಣವಲ್ಲ. ಅದು ರಂಗಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕ್ಯಾಮೆರಾ, ಧ್ವನಿ, ಸಂಪಾದನೆ, ದೃಶ್ಯ ವಿನ್ಯಾಸ, ಕ್ಲೋಸಪ್, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ರಸಾರ ಮುಂತಾದ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಅನುಭವವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ: ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ ಎಂದರೇನು? ‘ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ’ ಎಂಬುದು ಒಂದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪದವಲ್ಲ. ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು:

1. **ದಾಖಲಿತ ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನ:** ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಾಟಕವನ್ನು ಕ್ಯಾಮೆರಾದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿ ನಂತರ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು.
2. **ಲೈವ್ ಸ್ಟ್ರೀಮಿಂಗ್:** ನಾಟಕ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ತಲುಪಿಸುವುದು.
3. **ಡಿಜಿಟಲ್ ಅಂಶಗಳಿರುವ ನೇರ ನಾಟಕ:** ಪ್ರೊಜೆಕ್ಷನ್, ವಿಡಿಯೋ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಧ್ವನಿ, ಮಲ್ಟಿಮೀಡಿಯಾ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೇರ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿ ಬಳಸುವುದು.
4. **ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ:** ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಆಯ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರದರ್ಶನದ ಮುಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಗ.

ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆಯ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭರತಮುನಿಯ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಭಿನಯ, ರಸ, ಭಾವ, ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಸಮಗ್ರ ಚಿಂತನೆ ಭಾರತೀಯ ರಂಗಪರಂಪರೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ರಂಗರೂಪಗಳು ಬೆಳೆದಿವೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ, ಕೂಡಿಯಾಟ್ಟಂ, ಕಥಕಳಿ, ಜಾತ್ರಾ, ತಮಾಷಾ, ನೌಟಂಕಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಂಗರೂಪಗಳು ಜನಜೀವನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೂಪಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ರೂಪಗಳು

ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪಾರಂಪರಿಕ ಜಾನಪದ ರಂಗರೂಪಗಳಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ನಾಟಕ, ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ, ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ರಂಗಭೂಮಿಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಹಲವು ಹಂತಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ನಾಟಕಕಾರರು ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳು ಹೊಸ ಅಭಿನಯ ವಿಧಾನ, ನಿರ್ದೇಶನ ವಿಧಾನ, ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಂವಹನದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಕಾರರು, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ನಟರು ಮತ್ತು ರಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಂತರಂಗ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಬದುಕಿನ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿ

ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅದು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಬಹುದು. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಷನ್, ಧ್ವನಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಬೆಳಕಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ, ವಿಡಿಯೋ ವಿನ್ಯಾಸ, ಮಲ್ಟಿಮೀಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವೇದಿಕೆಯ ದೃಶ್ಯಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳು ಮೂಡುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ನಾಟಕದ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಮೀರಬಾರದು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಬೇಕು; ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅದು ಬದಲಿಸುವಂತಾಗಬಾರದು. ಈ ಸಮತೋಲನವು ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮಹತ್ವ

"ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ" ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಲಾಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಂಗಭೂಮಿ, ನಾಟಕ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ನಾಟಕಗಳ ಪಠ್ಯಗಳು, ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ದಾಖಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಆಕರಗಳಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳು, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ನಟರು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸಂದರ್ಶನಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಕರಗಳಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಭವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ರಂಗಭೂಮಿಯು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಾಶವಾಗಬೇಕಾದ ಮಾಧ್ಯಮವಲ್ಲ. ಅದು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು "ರಂಗಭೂಮಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ?" ಎಂಬ ಏಕಮುಖ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ"ರಂಗಭೂಮಿ ಯಾವ ಹೊಸ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳಬಹುದು?" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ. ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಪ್ರಸಾರ, ದಾಖಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪಾಂತರದ ನಡುವೆಯೂ ನೇರ ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನದ ಮೂಲಭೂತ ಗುಣ, ನಟ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನಡುವಿನ ಜೀವಂತ, ಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂವಹನ ಅದರ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಹಜೀವನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಅನುಕೂಲಗಳು

- ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಂಪರ್ಕ
- ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯ
- ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಸಾರ
- ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ದಾಖಲೆ

ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿಸಬಹುದು. ರಂಗಾಯಣದ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ರಂಗಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವ ಆಶಯವೂ ಇತ್ತು. ಹಳೆಯ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳ ದಾಖಲಾತಿಯ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಮೃತಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

ಕೋವಿಡ್ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉದಯ

2020ರಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಂಗಮಂದಿರಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವು. ಕಲಾವಿದರು, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಪರಸ್ಪರದಿಂದ ದೂರವಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮುಂದಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ—ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೇಗೆ ತಲುಪುವುದು? ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಹೊಸ ವೇಗ ನೀಡಿತು. ಮೈಸೂರಿನ ರಂಗಾಯಣವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಮುಖ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿತು. ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ', ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ', ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಪರ್ವ' ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳು ಈ ಪ್ರಯೋಗದ ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗದ ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ಹಳೆಯ ನಾಟಕದ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ವೀಡಿಯೊದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದು

ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಬದಲು, ನಟರ ವಾಚಿಕಾಭಿನಯ, ಕ್ಯಾಮೆರಾ ಬಳಕೆ, ಧ್ವನಿ, ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದನೆಯ ನೆರವಿನಿಂದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಸ ಅನುಭವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಯಿತು.

ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಕೂಲಗಳು

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಕನ್ನಡದ ಅನೇಕ ಕಥೆ–ಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅಳವಡಿಕೆಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಗೂ ಅಳವಡಿಕೆಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರಮುಖ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು.

ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ'

ಕನ್ನಡದ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು, ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಅನುಭವ, ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಜನಜೀವನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಿತ್ರಣ ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ಕಾದಂಬರಿಯು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಮುಖ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಸಿ. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯ ರಂಗರೂಪವು ರಂಗಾಯಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸುಮಾರು 26 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ರಂಗಪ್ರಯೋಗವನ್ನು 2020 ರಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲಾಯಿತು. ರಂಗಾಯಣವು ಇದನ್ನು 20 ನಿಮಿಷಗಳ ಒಂಬತ್ತು ಕಂತುಗಳ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸರಣಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿತು. ವೆಬ್‌ಸೈಟ್, ಯೂಟ್ಯೂಬ್ ಮತ್ತು ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ'

ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ' ಕನ್ನಡದ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಇದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಕಥನಾತ್ಮಕ ಕಾವ್ಯ/ನಾಟಕೀಯ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಮನರಂಜನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನೀತಿಪರ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರಂಗಾಯಣವು 'ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ'ಯನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸರಣಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿತು. ಇಲ್ಲಿ ವಾಚಿಕಾಭಿನಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಲಾಯಿತು. ನಟರು ತಟಸ್ಥ ವೇಷಭೂಷಣದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪಠ್ಯವನ್ನು ಓದುತ್ತಾ, ಪಾತ್ರದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕೈಚಳವಳಿ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯವನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಯೋಗದ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಬಳಸದೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೂ ಬಳಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸರಣಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಕುರಿತು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯೂ ದೊರಕಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ರಂಗಕಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಪರ್ವ'

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಪರ್ವ' ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪುನರ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿ. 'ಪರ್ವ'ದಂತಹ ವಿಶಾಲ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಂಗರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸ. ಅನೇಕ ಪಾತ್ರಗಳು, ದೀರ್ಘ ಕಥಾವಿಸ್ತಾರ, ಬಹುಪದರದ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರಂಗದ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಇದರಲ್ಲಿವೆ. 2020ರಲ್ಲಿ ರಂಗಾಯಣವು 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ'ಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರಯೋಗದ ನಂತರ 'ಪರ್ವ' ಮತ್ತು 'ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ'ಗಳ ಮೇಲೂ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಲು ಮುಂದಾಯಿತು. 'ಪರ್ವ'ದ ವಾಚಿಕಾಭಿನಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದ್ದರು. 'ಪರ್ವ'ವನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ: ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಥಾವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ದೃಶ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಮರುನಿರ್ಮಿಸುವ ಬದಲು ವಾಚನಾಭಿನಯ, ಧ್ವನಿ, ಪಾತ್ರಗಳ ನಿರೂಪಣೆ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಅದರ ಕಥನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದೃಶ್ಯೀಕರಿಸುವುದು'ಗಿಂತ 'ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಥನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದೃಶ್ಯ–ಶ್ರವ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು' ಎಂಬ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನುಕೂಲಗಳು

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಸಮಾಜದ ಅಂಚಿನ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಅಂತಹ ಕೃತಿಗಳ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ'ಯಂತಹ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ದಲಿತ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ: ಮನರಂಜನೆ + ಸಾಹಿತ್ಯ + ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಿವು ಎಂಬ ಮೂರು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು.

ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಅನುಕೂಲಗಳು

ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮವು ರಂಗತಂಡಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಆದಾಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಬಹುದು.

ಮುಂದಿನ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ:

- ಆನ್‌ಲೈನ್ ಟಿಕೆಟ್
- ಚಂದಾದಾರಿಕೆ
- ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಕೈವ್
- ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರದರ್ಶನ
- ಡಿಜಿಟಲ್ ಹಕ್ಕುಗಳು
- ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ

ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

1. ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲಗಳಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಮಿತಿಗಳೂ ಇವೆ.
2. ನೇರ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ–ನಟ ಸಂಬಂಧದ ಕೊರತೆ.
3. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮುಖ್ಯ ಶಕ್ತಿ ನಟ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನಡುವಿನ ನೇರ ಸಂಬಂಧ.
4. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ನೇರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
5. ರಂಗಮಂದಿರದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅನುಭವದ ಕೊರತೆ.
6. ನೂರಾರು ಜನರು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಾಟಕ ನೋಡುವ ಅನುಭವ ವಿಭಿನ್ನವಾದುದು. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅನುಭವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ

ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಕಥನಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ: ಕುವೆಂಪು, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ, ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ, ವೈದೇಹಿ, ಮಾಸ್ತಿ, ತ್ರಿವೇಣಿ, ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ ಮುಂತಾದವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಆಶಯ, ಲೇಖಕರ ಹಕ್ಕು, ಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮತ್ತು ರಂಗಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಡಿಜಿಟಲ್ ದಾಖಲೀಕರಣದ ಅಗತ್ಯ

1. ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದರೆ ಹಳೆಯ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳ ಸಮಗ್ರ ದಾಖಲೆಗಳ ಕೊರತೆ.
2. ಯಾವ ನಾಟಕ ಯಾವ ವರ್ಷ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಂಡಿತು?
3. ಯಾರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು?
4. ಯಾರು ನಟಿಸಿದರು?
5. ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು?
6. ಯಾವ ರಂಗತಂತ್ರ ಬಳಸಲಾಯಿತು?
7. ಎಷ್ಟು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಾದವು?
8. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿತ್ತು?

ಇಂತಹ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರ್ಕೈವ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದ ಸಂಶೋಧಕರು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಥೆ–ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುವುದರಿಂದ:

1. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ.

2. ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗುತ್ತವೆ.
3. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೃಶ್ಯ–ಶ್ರವ್ಯ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ.
4. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು.
5. ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯತ್ತ ಸೆಳೆಯಬಹುದು.
6. ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಜನಜೀವನದ ದಾಖಲೀಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
7. ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ.
8. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಹೊಸ ಮಾಧ್ಯಮ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸೇತುವೆಯಾಗಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳು

1. **ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಹಿಂದೆ ಒಂದು ನಾಟಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಗರ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅದರ ವಿಡಿಯೋ, ಪ್ರಸಾರ ಅಥವಾ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರೂ ನೋಡಬಹುದು.
2. **ದಾಖಲೀಕರಣ:** ರಂಗಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ. ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಪ್ರದರ್ಶನ, ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಾತು, ನಟರ ಸಂದರ್ಶನ, ಪೋಸ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಇತರ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.
3. **ಯುವಜನರ ಸಂಪರ್ಕ:** ಯುವಜನರು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಬಹುದು. ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗವು ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯೂ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅಂತ್ಯ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ರಂಗಭೂಮಿ ತನ್ನ ಮೂಲಭೂತ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಹೊಸ ಪ್ರಚಾರದ ಮಾರ್ಗ, ಹೊಸ ದಾಖಲೀಕರಣದ ಸಾಧ್ಯತೆ, ಹೊಸ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಸೃಜನಶೀಲ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೇರ ಪ್ರದರ್ಶನದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನಡುವಿನ

ಸಮತೋಲನದ ಮೂಲಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ನೇರ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಅದನ್ನು ನೇರ ರಂಗಾನುಭವವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ನೋಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದೆ. ಆನ್‌ಲೈನ್ ನಾಟಕವು ಅನುಕೂಲಕರ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾದರೂ, ನೇರ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಬಹುಇಂದ್ರಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅಳವಡಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಹೊಸ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಹತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೋವಿಡ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ರಂಗಾಯಣ ಕೈಗೊಂಡ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವರ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ', ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿಜೋಗಿ' ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಪರ್ವ' ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಪ್ರಯೋಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ'ಯನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ಕಂತುಗಳ ಸರಣಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್, ಯೂಟ್ಯೂಬ್ ಮತ್ತು ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ಮೂಲಕ ತಲುಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಅವು ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಿತಿಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳ ದಾಖಲಾತಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ದೃಶ್ಯ–ಶ್ರವ್ಯ ಆಕರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಯುವಜನರಂತಹ ಹೊಸ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವಲಯವನ್ನು ತಲುಪಲು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಐದನೆಯದಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಟ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನೇರ ಸಂಬಂಧ, ಸಾಮೂಹಿಕ ರಂಗಾನುಭವ, ಜೀವಂತ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಅನನ್ಯತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರುಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ದಿಕ್ಕು "ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಂಗಭೂಮಿ ಅಥವಾ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ" ಎಂಬ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರದೆ, "ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ" ಎಂಬ ಸಮನ್ವಯವಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ರಂಗರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಡಿಜಿಟಲ್ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿ ಎರಡಕ್ಕೂ ಹೊಸ ಜೀವಂತಿಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ರಂಗಭೂಮಿ ಕೇವಲ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉಪಯೋಗವಲ್ಲ; ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುನರ್ವಾಚನ, ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪುನರ್‌ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಅಕ್ಷರ ಕೆ. ವಿ., (2012), ಮಾವಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು (ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿ ಕುರಿತ ಬರಹಗಳು), ಹೆಗ್ಗೋಡು: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
2. ಅಕ್ಷರ ಕೆ. ವಿ., (2020), ಎಪಿಕ್ ರಂಗಭೂಮಿ (ಬರ್ಟೋಲ್ಟ್ ಬ್ರೆಖ್ಟ್ ರಂಗಚಿಂತನೆ), ಹೆಗ್ಗೋಡು: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
3. ಅಶೋಕ ಟಿ. ಪಿ., (2022), ರಿಕ್ತರಂಗಭೂಮಿ, ಹೆಗ್ಗೋಡು: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
4. ಮಹೇಶ ಚಂದ್ರಗುರು, (2015), ರಂಗಭೂಮಿ ಸಂವಹನ, ಮೈಸೂರು: ಕೆ. ಕೆ. ಐ. ಎಸ್. ಬುಕ್ಸ್.
5. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ ಬಿ., (1970), ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ನಡೆದುಬಂದ ದಾರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ .
6. ರಂಗನಾಥ್ ಎಚ್. ಕೆ., (2000), ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಹೇಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ.